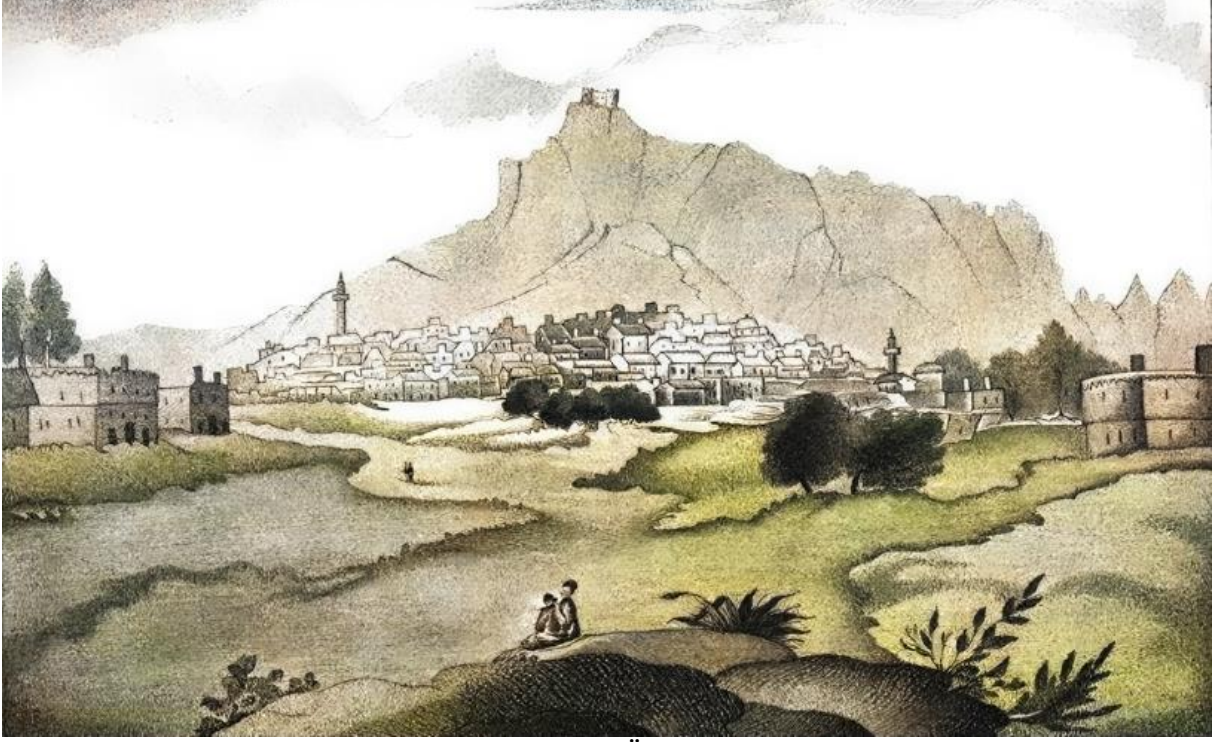

KARAHİSAR-İ ŞARKİ KALESİNİN MEREMMETÇİLERİ

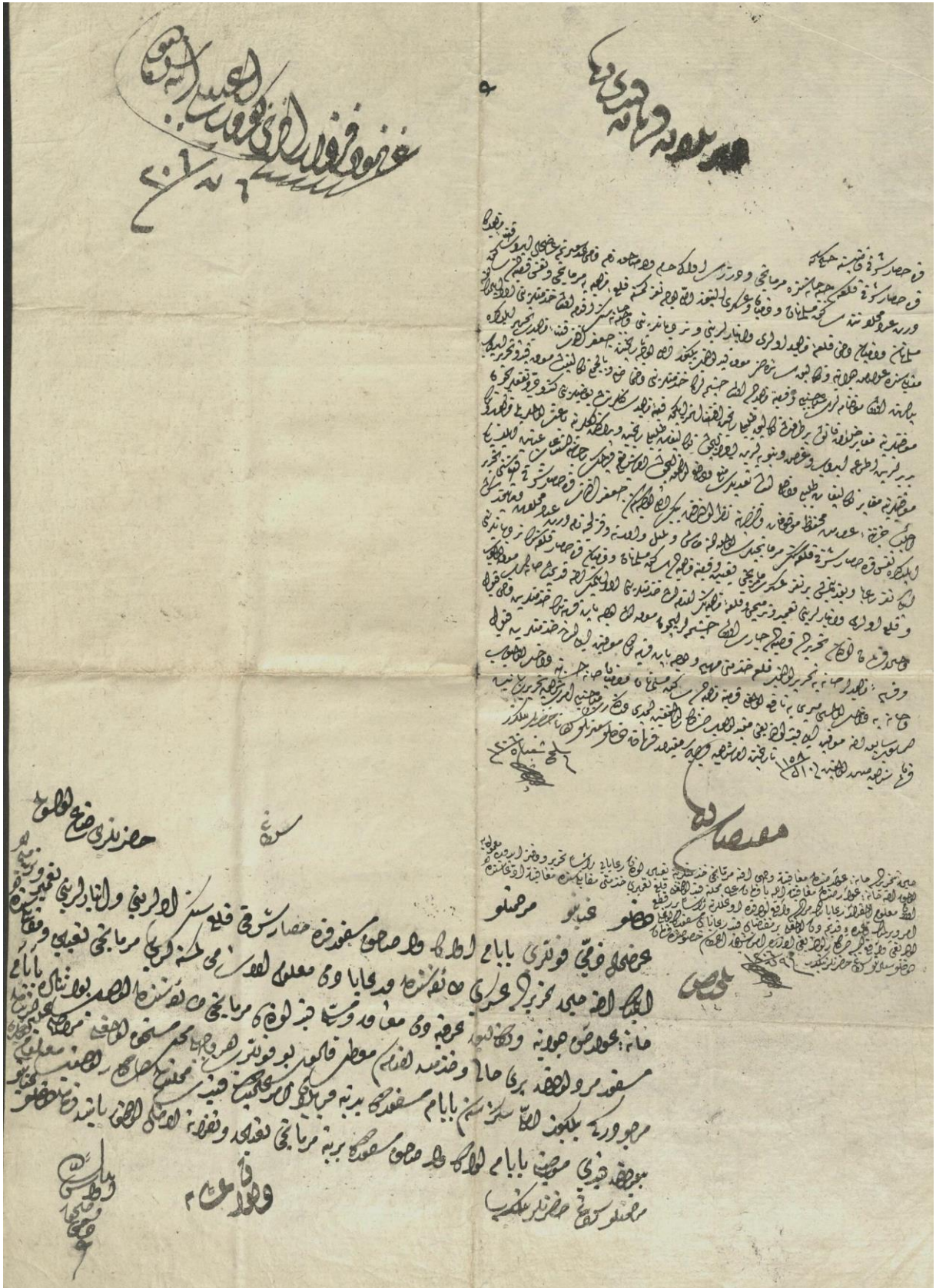

Meremmetçi de ne demek diyenler çıkacaktır. Önce bu kelimeyi açıklayayım. Meremmetçi bakım onarım yapan kişi, usta anlamına gelmektedir. Okunan belgede satır aralarında Karahisar'la ilgili önemli bilgiler bulunmaktadır. Belgede 3 farklı yazı bulunmaktadır. Bunlardan ikisi asıl dilekçeye göre daha zor okunan yazılardır. Osmanlıca gruplarındaki arkadaşların da yardımıyla okunabilmiştir.

Belgenin kısa özeti şudur ki: İsmilerden Ermeni tebaasından olduğu anlaşılan bir şahıs asker olarak meremmetçi sıfatıyla kayıtlı iken vefat edince oğlu bu göreve talip olduğunu belirtmiştir. Göreve talip olmasının ana nedeni bu görevde olanların birçok vergiden muaf olmalarıdır.

1792 tarihli belgede tarihi açıdan önemli olan diğer detaylar ise Karahisar-i Şarki'de 4 mahalle bulunduğunun belirtilmiş olmasıdır. Bunlar, Taş Mahalle, Bülbül Mahallesi, Orta Mahalle ve Kızılca Mahallesi'dir. Pekiyi bu meremmetçi dediğimiz bakım onarımcılar nereleri tamir ediyormuş? Kaledeki evleri, ambarları, cephaneliği ve merdivenleri tamir ediyorlarmış. Buradan içinde bulunulan zaman itibarıyla kalenin halen önemini koruduğu ve kalede ciddi oranda yaşayanların bulunduğu anlaşılmaktadır. Elbette bu arada şehirde bulunan 4 mahallede de yaşayanlar bulunmaktadır. Dükkânlar, hanlar, hamamlar, kahvehaneler şehrin olmazsa olmazlarındandır. Bu önerimler için söz konusu dört mahalleden 482 kişi Müslim ve Gayrimüslim olarak bu hizmetlere tahsis edilmiştir. Bu önemli bir organizasyon gerektiren bir iştir. Ayrıca adları verilmeyen üç köy halkının da çeşmelerin bakımına ayrıldığı da anlaşılmaktadır.

Cumhurbaşkanlığı Osmanlı Arşivi Fon Kodu: C.ADL. (Cevdet Adliye Fonu), Dosya No: 9, Gömlek No: 624, Tarihi: 9 Ramazan 1206 (1 Mayıs 1792), Belge Özeti: **Şarki Karahisar kalesinin evlerini anbarlarını tamir etmesinden dolayı tahrirde askeri tairesinden meremmetçi tabiri ile örfi tekâliften muaf olan babası Ava veled-i Samak'ın bu kere vefatı ile hizmeti muattal kaldığından ve kendisinin istihkakından bahisle yerine tayini istidasına dair Avas imzası ile verilen arzuhal.**

Hü
İzzetlü defterdar edendi görüb i'lâm eylesesin deyu buyruldu
6 (N) Ramazan sene (1)206 (28 Nisan 1792)

Verilen fermanlar kaydı

Karahisar-i Şarki kasında hüküm ki:

Karahisar-i Şarki kal'ası cebehanesinde meremmetçi ve derzi (terzi) Avaki Hüsam veled-i Samak nam zimmi abd-i saadetim arzuhal edip kasaba-i mezkûrun dört aded mahallesinde sakin müslümanan ve zimmiyan asakiri altı yüz elli üç nefer kimesne kal'a-i merkûmeye meremmetçi ve nefsi kal'ada sakin müslüman ve zimmiyan dahi kal'a-i mezbur evleri ve anbarlarını ve nerdibanlarını (merdivenlerini) ve cebehanesinin akdem (öncelikli) olan hizmetlerini eda eylemek üzere mukabilisinde avarız-ı divaniye ve tekâlif-i sairemiz muaf kayd olunub yalnız elli üç tarihinde Cafer Efendi kaza-i mezburu tahrir eyledikde yedlerinde olan muâf-nameleri mucebince ve kasaba-i mezkûrda olan çeşmelerin hizmetlerini dahi zamm ve bi'l-cem tekâlifden muâf kayd ü tahrir idüb meziyetlerine (becerilerine) mugayir (aykırı) hilaf-ı kanun (kanuna uymayan) bir taraftan tekâlif (vergi) talebiyle rencide [edilmemek] iktizalarımız (talebimiz) iken kasaba-i mezkûre sakinlerinden bazıları kendi hayr ve nef'leriçün (çıkarları için) birbirlerin itma idüb (tamahkârlık edip) garaz ve beneviyelerinin (nefsaniyetlerinin) icra için tekâlifat talebiyle rencide ve parekendeliklerine (dağılmalarına) bais (sebe) olmalarıyla mezburunun muvaffakiyetlerine mugayir-i tekâlifat talebiyle fuzuli teaddileri (gereksiz baskıları) men' ve def' olunmak için emr-i şerifim verilmek ricasına istid'a-yı inayet eylediği ecilden (sebep) hazine-i amiremde mahfuz mevkufat defterine nazar olundukda (bakıldığında) bin elli üç senesi Cafer Efendi Karahisar-i Şarki kazasını tahrir eyledikde nefsi Karahisar-i Şarki kal'asının meremmetçileri olmak üzere **Taş ve Bülbül ve Orta ve Kızılca nam dört aded mahalleden dört yüz seksen iki nefer reaya ve yüz yetmiş bir nefer asakiri meremmetçi tayin ve kasaba-i mezkûrda sakin müslümanan ve zimmiyan Karahisar Kal'asının nerdibanlarını (merdivenlerini) ve kal'a evleri ve anbarlarını tamir ve termimi (onarımı) ve kal'a-i mezburenin akdem (öncelikli) olan hizmetleri eda eylemek eda-i kadimden haneleri muaf olan ve sadır-ı ferman olan tahrirde kasabada cari olan (akan) çeşmeler için muaf olan üç pare karyenin (köyün) hizmetlerin dahi kabul ve karye-i mezburlar haneye tahrir olunur (yazılır) kal'a hizmeti mühim ve üç pare karyenin muafiyet ile olan hizmetlerin kabul ve haneye dâhil olması mer'iyeye tabi olmağla karye-i merkûmda sakin Müslüman ve zimmiyan hanesine dâhil olunub usul-i sabık üzere muafiyet ile kayd olunduğu mukayyed (kayıtlı) olub derkenar olunmağın imdi derkenarı mucebince emri şerife tahriri babında ferman-ı şerife sadır olmağın fi 10 (L) Şevval sene 1158 tarihinde emr-i şerifin verildiği mukayyettir (kayıtlıdır), ferman devletlü, saadetlü, sultanım hazretlerindir.**

Fi selh-i Şaban sene 1206 (21 Nisan 1792)

Hin-i tahrirde hane-i avarızdan muafiyeti veçhi üzre meremmetçi hizmetlerine tayin olunan reaya-yı re'sen tahrir ve defter edip ma'muleye olmak üzre hane-i avarızdan muafiyet ile baferman-ı ali mahalline kayd olunmağla kal'a tamiri hizmeti mukabilesinde muafiyet iddiasında olan malumu'l-mikdar reayanın mürdesi (öldüğü) vaki oldukda oğullarına re'sen birer kıt'a emr verilmek kaide-i kadimden olmağla ber-mukteza-yı kayd reaya-yı mesfurun oğlu olduğu vaki ise derkenar olduğu üzere emr-i şerif itası hususunda ferman devletlü, saadetlü sultanım hazretlerindir.

Fi 9 (N) Ramazan sene 1206 (1 Mayıs 1792)**Devletlü, inayetlü, merhametlü sultanım hazretleri sağ olsun**

Arzuhal-i zimmi-i kulları babam Avak veled-i Samak mesfur **Karahisar-i Şarki kal'asının evlerini ve ambarlarını tamir ve termim eylemek (onarmak) üzere** hin-i tahrirde askeri taifesinden ve reayadan malumu'l-esami kimesne güya meremmetçi tayin ve mukabelesinde hane-i avarız-ı divaniye ve tekâlif-i örfiyeden muaf ve müselleme kayd olunan meremmetçi taifesinden olup bu esnada babam mesfur-ı mürd ol-vakit yeri hali ve hizmet-i lazimesi muattal kalmağla bu kulları her veçhile mahal u müstehak olmağla merâhim-i aliyyelerinden mercû'dur ki bin yüz elli sekiz senesi babam mesfurun yedine verilen emr-i alinin kaydı mahallinden der-

kenar olunub malumları buyruldukda kaydı mucebince babam Avak veled-i Samak mesfurun yedine meremmetçi kayd olunmak babında ferman saadetlü, mehabetlü, merhametlü, sultanım hazretlerinindir.

**Bende Avas veled-i Samak Zimmi
Divan-ı Âlî'ye**

